

عنوان مقاله:

استعدادشناسی سرزمین، هویت زیستی و بوم شناسی سیلاب (مطالعه موردی: طرح چند نهادی کوثر در اکوسیستم جفت شده به آب های زیرزمینی)

محل انتشار:

دو فصلنامه آب و توسعه پایدار، دوره 10، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسنده:

محمود مهمان - استادیار پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی. تهران. ایران

خلاصه مقاله:

حکمرانی سیل یکی از زیرشاخه های اصلی آمایش سرزمین در اکوسیستم جفت شده به آب های زیرزمینی است. درک اجتماعی پدیده های طبیعی، تغییری مهم در برنامه ریزی و سیاستگذاری می باشد. تغییرات سرزمینی در طول زمان، میراث زیستی-زمینی را برای جوامع می سازند. دیرینگی و ویژگی سیلابی بودن در فلات پهناور و ناهموار ایران، ذخایر آبی و در نتیجه خدمات اکوسیستمی خاصی را پدید آورد. شکل، ساختار و عملکرد مجتمع های زیستی شهری و روستایی و عشایری در پیوند با یکدیگر بودند. برای فهم این پیوندها توجه به ویژگی های زیستی از جمله برخورداری از همبست طبیعی کوه و دشت، مخروط افکنه ها و دشت های سیلابی، ضروری است. با شروع نوسازی و تغییر در الگوی تحلیل ویژگی های زیستی و سرزمینی، هویت زیستی دوره پیشانوسازی دستخوش تغییرات بنیادین شد. نقد و نفی برنامه های نوسازی در آبادانی کشور و وقوع انقلاب اسلامی در ایران، مساله چگونگی مداخله در سرزمین را فرا روی نهاد جهاد سازندگی قرار داد. طرح پژوهشی-اجرایی کوثر که یک الگوی مداخله در سرزمین و زیست بوم شناسی سیل بر پایه جفت شدگی سرزمین با آب های زیرزمینی است، توانست تجارب پیوسته و طولانی مدتی را در سه لایه دانشی-نهادی-سیاستی با یاریگری چندسویه (اجتماعی-اکولوژیک) و شناسایی سیل به مانند ویژگی زیستی و سرزمینی غیر قابل جایگزین برای زیست مانا پدید آورد. از منظری دیگر، شیوه مداخله جدیدی در زیستبوم شناسی سیل تجربه شد که در آن، فرابخشی نگری و رویکرد بیوفیزیکی-اجتماعی جایگزین بخشینگری و رویکرد فیزیکی شد. آینده نگری حکمرانی سیل در گرو بازاندیشی تجارب بیوفیزیکی-اجتماعی (آمایش سرزمینی) است.

کلمات کلیدی:

زمین-آب، بومشناسی سیل، مخروط افکنه، کوهستان، طرح کوثر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1905926>

